

Balvu centrālās bibliotēkas Krājuma komplektēšanas koncepcija

Veidojot aktīvu un kvalitatīvu bibliotēkas krājumu, bibliotēka vadās pēc Balvu CB izstrādātās krājuma komplektēšanas un organizācijas koncepcijas. Tā norāda skaidru krājuma veidošanas stratēģiju, pamato dokumenta iegādes un saglabāšanas nepieciešamību, norakstīšanas iemeslus. Komplektēšanas koncepcija nosaka katra lietotāja nodrošināšanu ar informāciju, sekmē bibliotēku sadarbību un finanšu resursu lietderīgu izlietojumu, liek izvērtēt esošo krājumu, pārskatīt prioritātes un aktualizēt bibliotēkas mērķus un uzdevumus. Krājuma komplektēšanas politika ietver krājuma profila analīzi – krājuma raksturojums pēc iespaiddarbu un citu dokumentu satura, veidiem, izdošanas laika, valodas, vērtības u.c. specifiskiem aspektiem. Profilu nosaka bibliotēkas uzdevumi un lasītāju pieprasījumi.

Krājuma komplektēšana ir katras bibliotēkas pamatpakalpojums, un no tā ir atkarīgi pārējie bibliotēkas pakalpojumi.

Krājuma komplektēšanas pamatprincipi:

- Piekļuve informācijai gan drukātā, gan elektroniskā formātā;
- Atbalsts formālajai un mūžizglītībai;
- Piekļuve valsts un pašvaldības dokumentiem;
- Iespēja atpūsties, lietderīgi pavadīt brīvo laiku.

Krājuma veidošanas un attīstības galvenie kritēriji:

- Atbilstība publiskās bibliotēkas krājuma universālajam saturam;
- Kultūras mantojuma saglabāšana, komplektējot bibliotēkas krājumu ar latviešu oriģinālliteratūru un ārzemju autoru labākajiem darbiem;
- Krājuma aktualitāte, to regulāri attīrot no novecojušiem un mazizmantotiem iespaiddarbiem u.c. dokumentiem un papildinot krājumu ar aktuāliem, lietotāju pieprasītiem izdevumiem;
- Krājuma izmantošanas intensitāte;

- Bibliotēkas lietotāju interešu izpēte un analīze;
- Efektīvas dokumentu piegādes sistēmas un informācijas vajadzību nodrošināšana, izmantojot SBA;
- Depozitārija vai bibliotēku apmaiņas krājuma izveide Balvu reģionā.

Krājuma veidošanas vispārīgi principi:

- Bibliotēkas krājumam jāatbilst vietējās sabiedrības interesēm un vajadzībām;
- Iegādājoties dokumentus, nav pieļaujama politiska, konfesionāla, komerciāla vai cita ietekmēšana;
- Informācijas resursiem jāatspoguļo dažādi viedokļi;
- Informācijas resursiem jānodrošina pieeja dažādos formātos.

Krājumā nekomplektē:

- Literatūru par vardarbību, pornogrāfiju, melno maģiju, rasistisku un naidu kurinošu literatūru;
- Īslaicīgas nozīmes literatūru (bukletus, reklāmas aicinājumus, partiju programmas u.tml.);
- Materiālus, kuri satur vienpusēju viedokli;
- Pamatskolas un vidusskolas mācību grāmatas;
- Kartogrāfiskus izdevumus, attēlizdevumus un rokrakstus, izņemot novadpētniecību.

Balvu centrālās bibliotēkas krājums ir universāls. Tiek komplektēta visu nozaru literatūra (Skat. pielikumā Fonda raksturojumu pēc Conspectus modeļa).

Padziļināti komplektē nozaru krājumus :

- Jurisprudencē;
- Ekonomikā;
- Pedagoģijā;
- Psiholoģijā.

Bibliotēkā veido speciālu krājumu- novadpētniecības dokumentu fondu , kurā tiek vākti materiāli par Balviem, Balvu reģionu un Latgali.

Bibliotēkas bērnu literatūras nodaļā veido kvalitatīvu animācijas filmu krājumu.

Prioritātes krājuma komplektēšanā:

- Literatūra bērniem un jauniešiem;
- Oriģinālliteratūra;
- Uzziņu resursi (vārdnīcas, enciklopēdijas, ceļveži, datubāzes);
- Literatūra studiju atbalstam.

Literatūras atlases kritēriji:

- Atbilstība Balvu centrālās bibliotēkas pamatprofilam;
- Atbilstība lietotāju vajadzībām un interesēm;
- Reģionālais un valodas aspekts;
- Izdevuma kvalitāte;
- Pieprasījums;
- Cena.

Valodu aptvērums:

(Skat. pielikumā Fonda raksturojumu pēc Conspectus modeļa).

Krājuma komplektēšanas avoti:

- Pirkumi;
- Abonēšana;
- Dāvinājumi;
- Nozaudēto izdevumu aizvietošana;
- Dalība projektos.

Krājuma komplektēšanā neizmantojam telemārketingu.

Dāvinājumu pieņemšanas kritēriji:

- Izdošanas gadi - pēdējie 3 gadi, ja izdevums nav krājumā;
- Aktualitāte - paaugstināta pieprasījuma literatūra;
- Valoda – latviešu, latgaliešu, svešvalodās;
- Izdevuma nolietojuma pakāpe- nelietotas vai mazlietotas;
- Bibliotēkai ir tiesības saņemtos dāvinājumus dāvināt tālāk citām bibliotēkām vai piedāvāt apmeklētājiem.

Abonēto presi bibliotēka glabā:

- Avīzes - 3 gadi;
- Populāra satura žurnālus - 5 gadi;
- Nozaru žurnālus - pēc vajadzības;
- Žurnālus bērniem - 3 gadi;
- Reģionālie laikraksti, kas izmantojami novadpētniecībai – bez ierobežojuma.

Krājuma rekonplektēšanas iemesli:

- Novecojuši pēc satura;
- Liekie dubleti;
- Bibliotēkas profilam neatbilstoši izdevumi;
- Nolietotie iespieddarbi u.c. dokumenti;
- Izdevumi bojāti dažādu iemeslu dēļ, stihisku nelaimju dēļ;
- Nozaudēti izdevumi;
- Izdevumi nav atgūstami lietotāju vainas dēļ, dzīvesvietas maiņas dēļ;
- Iespieddarbi u.c. dokumenti, kas pazuduši brīvpieejas apstākļos (līdz 0,3% no bibliotēkas krājuma vērtības);
- Iespieddarbi u.c. dokumenti, kas iekļauti apmaiņas krājuma vai nodoti citām bibliotēkām.

Fonda satura raksturojums, izmantojot *Conspectus* modeli

Fonda dziļuma indikatori:

0 - konkrēto nozari nekomplektē;

1 – minimāls informācijas līmenis: (*Nodrošina nelielu, vispārēju informāciju par nozari vai tēmu, ļoti ierobežots vispārīgo materiālu krājums. Speciālie periodiskie izdevumi un elektroniskie informācijas avoti netiek iegādāti*)

2 – pamatinformācijas līmenis: (*Raksturo krājumu vidusskolas vai koledžas zināšanu apjoma vajadzībām. Krājumā ir pamatgrāmatas konkrētajā nozarē un dažādas enciklopēdijas. Monogrāfiju un uzziņu dokumentu krājums, kā arī vispārīgo periodisko dokumentu krājums ir ierobežots*).

3 – studiju līmenis: (*Informāciju par nozari sniedz sistemātiskā veidā. Koledžu un bakalaura studiju līmenis. Plašs monogrāfiju un uzziņu dokumentu skaits, kā arī specializētās monogrāfijas un uzziņu dokumenti. Vispārīgo periodisko dokumentu un speciālo periodisko dokumentu krājums ir ievērojams. Ir ierobežots dokumentu krājums atbilstošās svešvalodās, piem., mācību dokumenti svešvalodās nedzimtās valodas runātājiem vai dokumenti svešvalodās par tēmu*).

4- pētniecības līmenis (*Nodrošina studijas maģistratūrā un doktora studijas. Specializēts monogrāfiju un periodisko izdevumu krājums, plašs dokumentu klāsts svešvalodās, autorizētas datubāzes, elektroniskie žurnāli. Dokumenti vairākās svešvalodās. Krājumā ir gan labi pazīstamu, gan mazāk zināmu autoru darbi*).

5 – visaptverošs līmenis jeb relatīvā pilnīguma līmenis (*Plaši komplektēts krājums specifiski definētā zināšanu jomā, specializēti žurnāli, manuskripti. Materiāli tiek komplektēti visās lietotajās valodās, nodrošina pieeju visa veida elektroniskajiem materiāliem*).

Valodu kodi:

L – dominē materiāli latviešu valodā

S – papildus dokumentiem latviešu valodā ar atlasītiem dokumentiem svešvalodās

Informācijas nesējs:

G – grāmatas;

Z – žurnāli

DB – datubāzes;

DVD – diski

EZ – elektroniskie žurnāli

IR - interneta resursi

Nodaļa	Dziļuma indikators	Valodas indikators	Informācijas nesējs	Piezīmes
0 nodaļa				
01 bibliogrāfija	3	L S	G,Z,IR	
02 bibliotēkzinātne, bibliotēkas	3	L	G,Z,IR	
03 vispārīgie uzziņu izdevumi(enciklopēdijas,vārdnīcas)	3	L S	G,Z,DB, DVD,IR	
07 žurnālistika	3	L S	G,IR	
001 zinātne	2	L	G,Z,IR	
002 Prese. Dokumentācija	2	L	G,IR	
003 Raksti un rakstība	2	L	G,IR	
008 Civilizācija. Kultūra	3	L	G,IR	
1 Filosofija. Psiholoģija. Loģika. Ētika				
1 Filosofija	3	L S	G,IR	
133 Maģija. Astroloģija, Ezotēriska.	2	L	G,Z,IR	
159.9 Psiholoģija	3	L S	G,Z,IR	
16 Loģika	2	L S	G,IR	
17 Ētika. Morāle	3	L	G,IR	
2 Reliģija	3	L	G, Z, IR	
Latviešu mitoloģija	2	L	G, IR	
3 Sociālās zinātnes				
31 Statistika	3	L	G,DB,IR	
316 Socioloģija	3	L	G, IR	
32 Politika	3	L	G,Z,IR	
327 Starptautiskās attiecības	3	L	G,IR	
33 Ekonomika	3	L, S	G,Z,DB,IR	
331 Darbs. Darba ekonomika un organizācija	3	L	G,DB,IR	
336 Finanšes. Bankas. Nauda	3	L	G,Z,DB,IR	
338 Tautsaimniecība. Ekonomika	3	L	G,DB, IR	
338.2 Ekonomiskā politika, T/s plānošana, vadīšana	3	L	G, IR, DB	
338.48 Tūrisma ekonomika	3	L	G,IR	
339 Tirdzniecība	3	L	G, IR	
34 Tiesības	3	L	G,Z,DB,IR	
341 Starptautiskās tiesības	3	L	G,IR,DB	
342 Publiskās tiesības	3	L	G, IR	
343 Krimināltiesības	3	L	G, IR	
347 Civiltiesības	3	L	G, IR	
349.6 Vides aizsardzības tiesiskās problēmas	3	L	G,DB,IR	
35 Valsts administratīvā pārvalde. Kara lietas	3	L	G,Z,IR	
364 Labklājība un sociālā nodrošināšana	3	L	G,IR	
37 Izglītība. Mācīšana. Audzināšana. Brīvais laiks	3	L, S	G,Z,IR	
37 (09) Pedagoģijas vēsture	3	L	G,Z,IR	
37.01 Audzināšana, izglītības un	3	L	G,Z,IR	

mācīšanas pamati				
37.015 Pedagoģiskā psiholoģija	3	L	G,Z,IR	
37.018 Audzināšana un mācīšanas pamatformas	3	L	G,IR	
37.02 Didaktika – Izglītības un mācīšanas teorija	3	L	G,IR	
371 Audzināšanas un izglītības organizācija	3	L	G,Z,IR	
371.3 Mācīšanas metodes un paņēmieni	3	L	G,Z,IR	
371.4 Audzināšanas sistēmas	3	L	G,IR	
371.8 Skolas sadzīve	3	L	G,IR	
373.2 Pirmsskolas audzināšana un izglītība	3	L	G,IR	
376 Sociālās skolas. Defektoloģija	3	L	G,IR	
377 Arodizglītība. Vidējā profesionālā izglītība	3	L	G,IR	
378 Augstākā izglītība. augstskolas	2	L	G,IR	
379.85 Ceļošana, tūrisms, ekskursijas	2	L	G,Z,IR	
389 Metroloģija. Mēri, svāri	1	L	G,IR	
39 Etnogrāfija	2	L	G,IR	
398 Latviešu folklorā	3	L	G,IR	
5. matemātika. Dabas zinātnes				
504 vides aizsardzība	3	L	G,Z,IR	
51 matemātika	3	L,S	G,IR	
52 Astronomija	3	L,S	G,IR	
53 fizika	3	L,S	G,IR	
54 Ķīmija	3	L,S	G,IR	
55 Ģeoloģija. Klimatoloģija	2	L,S	G,IR	
56 Paleontoloģija	2	L,S	G,IR	
57 Bioloģijas zinātnes	2	L	G,DVD,IR	
Evolūcija	2	L	G,IR	
Ģenētika	2	L,S	G,IR	
58 Botānika	2	L,S	G,IR	
59 zooloģija	2	L,S	G,IR	
61 medicīna				
611 Anatomija	3	L	G,IR	
612 fizioloģija	3	L	G,IR	
613 Higiēna	3	L	G,IR	
614.8 Pirmā palīdzība	3	L	G,IR	
615.8 Citas ārstniecības metodes	3	L	G,Z,IR	
616-006 Onkoloģija	3	L,S	G,IR	
616.5 Dermatoloģija. Ādas slimības	3	L	G,IR	
616.8 Neiroloģija	3	L	G,IR	
62 Inženierzinības				
625 Ceļi. Ceļu būve	3	L	G,IR	
628 Ēku inženiersistēmas	3	L	G,IR	
63 Lauksaimniecība. Mežsaimniecība				

630 Mežkopība	2	L	G,Z,IR	
631 Lauksaimniecība, Zemkopība	2	L	G,Z,IR	
632 Augu aizsardzība	2	L	G,Z,IR	
633 Laukkopība	2	L,S	G,Z,IR	
633.88 Ārstniecības augi	2	L,S	G,Z,IR	
634 Dārzkopība	2	L,S	G,Z,IR	
635. Dārzenkopība. Dekoratīvā dārzkopība	2	L,S	G,Z,IR	
635.7 Garšaugi	2	L	G,Z,IR	
635.8 Sēnes	2	L	G,Z,IR	
636.7 Suņkopība (kinoloģija)	2	L,S	G,Z,IR	
636.8 Kaķu audzēšana	2	L,S	G,Z,IR	
638.1 Biškopība	2	L,S	G,IR	
64 Mājturība. Mājsaimniecība. Komunālā saimniecība				
641/642 Pārtika. Ēdienu gatavošana	2	L,S	G,Z,IR	
643/645 Māja. Dzīvokļa iekārta un piederumi	2	L	G,Z,IR	
646.2 Apģērbu šūšana. Rokdarbi	2	L,S	G,Z,IR	
649.1 Bērna kopšana mājās	2	L	G,Z,IR	
649.9 Viesu uzņemšana	2	L	G,Z,IR	
65 ražošanas ... uzņēmumu organizēšana un pārvalde				
651 Lietvedība.	3	L	G,Z,DVD,IR	
656.1 Autotransports	2	L	G,Z,IR	
657 Grāmatvedība.	3	L	G,Z,DB,IR	
658 Uzņēmuma pārvaldība jeb menedžments	3	L,S	G,IR	
658.8 Mārketings	3	L,S	G,IR	
659 Publicitāte. Reklāma. PR	3	L,S	G,IR	
664....pārtikas rūpniecība	3	L	G,Z,IR	
68 Galaproduktu ražojošās nozares un amatniecības nozares				
687.1 Friziermāksla . Kosmētika	2	L,S	G,Z,IR	
69 Celtniecība. Būvmateriāli. Būvdarbi				
693 Mūrnieka darbi	2	L,S	G,Z,IR	
694 Namdara un būvgaldnieka darbi	2	L	G,Z,IR	
698 Apdares darbi	2	L	G,Z,IR	
7 Māksla				
701 Estētika	2	L	G,IR	
7.03 Mākslas vēsture	3	L,S	G,Z,IR	
71 Dārzu un parku, apdz. vietu arhitektūra	2	L	G,Z,IR	
72 Arhitektūra	2	L	G,Z,IR	
73 Tēlniecība	2	L	G,Z,IR	
74 Zīmēšana. Rasēšana. Dizains	2	L,S	G,Z,IR	
75 Glezniecība	2	L,S	G,Z,IR	
76 Grafika	2	L	G,Z,IR	
77 0 Fotogrāfija	2	L	G,Z,IR	
778.5 Kinematogrāfs	2	L	G,Z,IR	

78 Mūzika	3	L	G,Z,DVD,IR	
79 Izklaide. Izrādes sports	3	L	G,Z,IR	
791.4 Kinomāksla	2	L	G,Z,IR,DVD	
792 Skatuves māksla	3	L	G,Z,IR	
793 Svētku sarīkojumi. Dejas. Rotaļas	2	L	G,IR	
794 Galda spēles	2	L	G,IR	Komplektē galda spēles
796 Sports. Fiziskā kultūra	2	L	G,Z,IR	
799 Makšķerēšanas sports. Medību sports	2	L	G,Z,IR	
81 Valodniecība.	3	L,S	G;DVD,IR	
82 Literatūrzinātne	3	L,S	G,Z,IR	
91 Ģeogrāfija	2	L	G,Z,IR	
914.743 Latvijas ģeogrāfija	2	L	G,IR	
929.6 Heraldika	2	L	G,IR	
930.85 Pasaules kultūras vēsture	3	L	G,IR	
930.85.43 Latvijas kultūras vēsture	2	L	G,IR	
931 Senā Vēsture kopumā	3	L	G,Z,IR	
94 Viduslaiku un mūsdienu vēsture	3	L	G,IR	
947.43 Latvijas vēsture	3	L	G,DB,IR	
Daiļliteratūra				
Latviešu daiļliteratūra	4	L	G,DVD,DB, IR	
Ārvalstu daiļliteratūra	4	L,S	G,DVD,IR	
Literatūra bērniem – pirmsskolas un jaunākā skolas vecuma	4	L,S	G,Z,DVD,IR	
Literatūra bērniem – vidējā vecuma (5-7klase)	4	L	G,Z,DVD,IR	
Literatūra 8 – 9. klasei	4	L	G,IR,DVD,IR	
Mākslas filmas (DVD)	3	L	DVD	